

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДЛЯ 1-ГО КЛАСУ
ТА
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ**

**ТИЖДЕНЬ 29
ТЕМА ТИЖНЯ:
«СВІТ ТВАРИН»**

2018

Навчально-методичні матеріали до Модельної навчальної програми для першого класу / За ред. Н. Гальчевської, Л. Гуменюк, М. Товкало. – Львів: Центр освітньої політики, 2018.

Рецензенти:

Назаренко Г. А., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник проректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради),

Чепурна Н. М., кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Іванова О. С., учитель початкових класів середньої загальноосвітньої школи № 91 м. Львова, голова методичного об'єднання вчителів початкових класів.

В основу цих «Навчально-методичних матеріалів» покладено Модельну навчальну програму для першого класу, розроблену учасниками проекту «Нова українська школа» під керівництвом Р. Шияна та схвалену ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» для використання в загальноосвітніх навчальних закладах, які працюють у межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти».

У «Навчально-методичних матеріалах» використано ідеї регіональних тренерських груп і вчительських спільнот, що здійснюють пілотування Модельної навчальної програми для 1-го класу.

Видання здійснено у межах реалізації проекту «*Нова українська школа – точки зростання*».

Просимо надсилати Ваші коментарі та пропозиції до цих матеріалів на електронну адресу new.ukr.school@gmail.com.

ЗМІСТ

Орієнтовні дослідницькі / проблемні запитання:	4
Завдання двадцять дев'ятого тижня:	4
Очікувані результати двадцять дев'ятого тижня:.....	4
Хто такі тварини?	8
Узагальнена таблиця	8
Ранкова зустріч	10
Групова робота «Мандрівка у царство тварин»	11
Прийом «Кола Вена».....	12
Дидактична гра «Хто де живе?».....	14
Мовні вправи. Робота зі словами таблиці «Водне середовище/ наземне середовище»	14
Математичні завдання від вусатих і хвостатих	15
Гра «Що переплутав художник?»	16
Малюємо тварин	17
Рефлексія. «Щоденник вражень». «Що я дізнався про тварин?»	17
Як живуть свійські і дикі тварини?	18
Узагальнена таблиця	18
Ранкова зустріч	20
Читання усмішки «Чому кіт вмивається після обіду?» для визначення проблеми дня	20
Гра-перевтілення.....	21
Вправа «Склади казку з новим героєм»	21
Обговорення «Які відбуваються зміни в житті тварин навесні?»	22
Обговорення проблемної ситуації «Чи завжди тварини безпечні для людини?»	23
Завдання від вусатих і хвостатих	24
Рухливі ігри	25
Створення колажу «Улюблені тварини»	26
Рефлексія. «Щоденник вражень». «Мій домашній улюбленець/ Яку тваринку я хотів би / хотіла б мати»	27
Чому треба берегти тварин?	28
Узагальнена таблиця	28
Ранкова зустріч	29
Вправа “Займи позицію”	29
Вправа «Читання з передбаченням». Дискусія «Чи бувають шкідливі тварини?»	30
Мовні вправи.....	31
Бесіда «Як поводитися в докільлі навесні?»	32
Обговорення віршів. Бесіда «Чому треба берегти тварин?»	32
Рефлексія	33
Додатки. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ДІТЕЙ.....	34

Тиждень 29

ТЕМА ТИЖНЯ «СВІТ ТВАРИН»

4

Орієнтовні дослідницькі / проблемні запитання:

- Хто такі тварини?
- Як живуть свійські і дикі тварини?
- Чому треба берегти тварин?

Завдання двадцять дев'ятого тижня:

1. Розширювати та поглиблювати знання дітей про тварин, їхню поведінку, харчування.
2. Виховувати гуманне ставлення до тварин, чуйність, відповідальність.
3. Ознайомлювати дітей з правилами безпечної поведінки з домашніми улюбленцями, особливостями догляду.
4. Учити піклуватися про інших, розуміти їхні почуття, адекватно реагувати на них.
5. Розвивати мислення, мовлення, уяву, увагу, пам'ять, творчі здібності.
6. Навчати висловлювати свою думку, активно слухати в умовах усного спілкування, взаємодіяти з однокласниками.

Очікувані результати двадцять дев'ятого тижня:

На кінець тижня учні *знатимуть*:

- про правила поводження з тваринами, що можуть жити поруч з людьми;
- правила гігієни під час спілкування з хатніми тваринами;
- цінність тварин для людини;

та вмітимуть:

- описувати тварину;
- розрізняти дикі і свійські тварини;
- розрізняти тварин за класами (звірі, птахи, риби, комахи);
- краще розуміти поведінку тварин, передбачати їхні дії, наслідки своїх вчинків;
- уважно слухати один одного в умовах безпосереднього спілкування.

№ з/п	Назва освітньої галузі	Очікувані результати учіння
1.	Мовно-літературна	<p>ВЗАЄМОДІЄМО УСНО</p> <p>З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, прохання, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі</p> <p>Обговорює сюжетно-рольову гру, у якій брав участь (як відбувалася гра?, чи отримали задоволення від гри? якщо ні, то що цьому перешкодило)</p> <p>Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось/) з метою відповіді на запропоновані запитання</p> <p>Ставить запитання до усного повідомлення й відповідає на запитання</p> <p>Розповідає про власні почуття та емоції від прослуханого висловлення (казка, вірш, розповідь про події з життя або) або побаченого (про спостереження за чимось /кимось)</p> <p>Уживає форму кличного відмінка іменника для звертання по імені до іншої особи, уживає ввічливі слова</p> <p>Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)</p> <p>Малює або добирає ілюстрації до прослуханого художнього тексту (казка, вірш), створює аплікації, ліпить (напр., персонажів казок тощо)</p> <p>ЧИТАЄМО</p> <p>Намагається виразно вголос читати нескладний текст після попередньої підготовки</p> <p>ВЗАЄМОДІЄМО ПИСЬМОВО</p> <p>Записує слова, вимова і написання яких збігаються</p> <p>Записує тексти з 3 – 4 коротких речень.</p> <p>Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільм, світлини)</p> <p>Розпізнає, називає і записує відому малу і велику букву «Ш», «Щ», «Г»</p> <p>ДОСЛІДЖУЄМО МЕДІА</p> <p>Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільм, світлини)</p> <p>ДОСЛІДЖУЄМО МОВЛЕННЯ</p> <p>Визначає наслух, яке слово довше</p> <p>Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним; позиція звука [й])</p> <p>ТЕАТРАЛІЗУЄМО</p> <p>Бере на себе роль у рухливих іграх або сюжетно-рольових іграх; використовує специфічні для ролі жести, рухи</p>
2.	Математична	<p>ЛІЧБА</p> <p>Відтворює в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують (малює, викладає мозаїку, створює аплікацію, співає, складає власні лічилки тощо)</p>

ЧИСЛА, ДІЇ З ЧИСЛАМИ

Записує двоцифрове число у вигляді суми розрядних доданків і навпаки
Обчислює суму (додає), різницю (віднімає) зручним для себе способом у межах 100 без переходу через розряд
Знаходить невідомі компоненти арифметичних дій додавання і віднімання – доданок, зменшуване, від’ємник
Обирає малюнок /схему для ілюстрування арифметичної дії додавання (віднімання)
Передбачає результат обчислень
Переконується в достовірності обчислення, здійснивши перевірку зручним для себе способом, робить відповідний висновок
Розв’язує проблемні завдання з опорою на прості математичні моделі
Знаходить необхідні (суттєві) дані для виконання завдання

ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИН

Здійснює вимірювання величин, маючи доступ до необхідних вимірювальних приладів (лінійка, годинник) та різного роду нестандартних мірок/ підручних засобів (стрічка, сірникова коробка, пісковий годинник, склянка, ложка тощо)
Записує результати вимірювання основних величин у сантиметрах (см), дециметрах (дм), метрах (м)
Перетворює іменовані числа, виражені в одиницях двох найменувань

ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ, ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ

Відтворює досліджувані геометричні форми (вирізає, наклеює, малює, моделює та ін.), використовуючи для цього не лише готові геометричні фігури і тіла, а й упізнані у предметах навколишнього світу

РОБОТА З ДАНИМИ

Збирає дані, що відображають повсякденні проблеми, на основі запропонованого опитувальника (два – три запитання)

3. Природнича

Я ПІЗНАЮ ПРИРОДУ

Фіксує здобуту інформацію / дані словами, зображеннями, символами
Добирає відомості / дані з різних джерел інформації
Використовує інформацію, отриману з відомих мені та запропонованих іншими

Я У ПРИРОДІ

Описує рослини і тварин
Описує етапи розвитку рослин
Розрізняє комах, павуків, раків, риб, жаб, птахів і звірів

Я У РУКОТВОРНОМУ СВІТІ

4. Технологічна

МОЯ ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ І ТЕХНІКА

Я У СВІТІ ТЕХНОЛОГІЙ

Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань
Демонструє іншим результати власної діяльності

Я У СВІТІ РЕМЕСЕЛ

МІЙ ПОБУТ

5. Соціальна і здоров'язбережна	БЕЗПЕКА
	ЗДОРОВ'Я
	ДОБРОБУТ Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Розрізняє ситуації, коли він/ вона або інші люди потребують допомоги
6. Громадянська та історична	Я – ЛЮДИНА
	Я – СЕРЕД ЛЮДЕЙ Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку
	МОЯ КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА
	МОЯ ШКІЛЬНА ТА МІСЦЕВА ГРОМАДИ
7. Мистецька	ПІЗНАННЯ, ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МИСТЕЦТВА Сприймає (слухає, співає, переглядає, малює тощо) твори мистецтва, які подобаються
	ПРАКТИЧНА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ Працює (вирізує, конструює) з папером; ліпить з пластичних матеріалів
8. Фізкультурна	СПЕЦИФІЧНА РУХОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ПОВ'ЯЗАНА З ВИДАМИ СПОРТУ
	ІГРОВА ТА ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ (РУХЛИВІ ІГРИ ТА ЕСТАФЕТИ) Дотримується безпечної поведінки під час ігор
9. Інформатична	Я У СВІТІ ІНФОРМАЦІЇ Групує об'єкти, дає назву групі Відповідає на запитання за даними таблиці, схеми Відображає відповіді на запитання за допомогою спеціальних знаків і символів

Хто такі тварини?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч. Привітання. Обмін інформацією. Новини дня.	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1-1
		Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 ГЮ 7.2-3
		Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось / кимось)	2 МОВ 1.1-2
		Фіксує здобуту інформацію / дані словами, зображеннями, символами	2 ПРО 2.2-1
		Відповідає на запитання за даними таблиці, схеми	2 ІФО 1.2-6
II.	Групова робота «Мандрівка у Царство тварин»	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри	2 СЗО 4.4-6
		Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)	2 МОВ 1.7-2
		Записує слова, вимова і написання яких збігаються	2 МОВ 3.1-4
		Описує рослини і тварин	2 ПРО 3.1-8
		Розрізняє комах, павуків, раків, риб, жаб, птахів і звірів	2 ПРО 4.3-6
		Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось/) з метою відповіді на запропоновані запитання	2 МОВ 1.1-2
		Ставить запитання до усного повідомлення й відповідає на запитання	2 МОВ 1.3-2
	Групує об'єкти, дає назву групі	2 ІФО 1.3-6	
III.	Приєм «Кола Вена»	Описує етапи розвитку рослин	2 ПРО 1.5-1
		Описує рослини і тварин	2 ПРО 3.1-8
		Записує слова, вимова і написання яких збігаються	2 МОВ 3.1-4
IV.	Дидактична гра «Хто де живе?»	Добирає відомості / дані з різних джерел інформації	2 ПРО 4.2-2
		Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільм, світлина)	2 МОВ 1.5-1
		Групує об'єкти, дає назву групі	2 ІФО 1.3-6

V. Мовні вправи. Робота зі словами таблиці	Розпізнає, називає і записує відому малу і велику букву «Ш», «Щ» Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним; позиція звука [й]) Правильно записує слова, вимова і написання яких збігається	2 МОВ 3.1-1 2 МОВ 4.1-1 2 МОВ 3.1-4
VI. Математичні завдання від вусатих і хвостатих	Обчислює суму (додає), різницю (віднімає) зручним для себе способом у межах 100 без переходу через розряд Обирає малюнок / схему для ілюстрування арифметичної дії додавання (віднімання) Знаходить необхідні (суттєві) дані для виконання завдання	2 МАО 3.3-2 2 МАО 2.3-3 2 МАО 1.1-2
VII. Гра «Що переплутав художник?»	Використовує інформацію, отриману з відомих мені та запропонованих іншими Розповідає про власні почуття та емоції від прослуханого висловлення (казка, вірш, розповідь про події з життя) або побаченого (про спостереження за чимось / кимось), джерел (книги, фільми тощо)	2 ПРО 2.1-1 2 МОВ 1.8-1
VIII. Малюємо тварин	Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку Демонструє іншим результати власної діяльності	2 ГЮ 7.2-2 2 ТЕО 1.5-1
IX. Рефлексія. «Щоденник вражень». «Хто такі тварини? Що я дізнався про них?»	Записує тексти з 3 - 4 коротких речень. Уважно вислуховую думку співрозмовника, висловлюю свій погляд, шануючи гідність інших	2 МОВ 3.1-1 2 ГЮ 7. 2-3

Хто такі тварини?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Привітайтеся з учнями словами вірша Григорія Грайка «Чи все це здається?», який підкаже учням, про що йтиме мова цього тижня:

ЧИ ВСЕ ЦЕ ЗДАЄТЬСЯ?

Корова червона,
І кінь голубий,
І біла ворона,
І кіт золотий.
Корова співає,
Кінь слуха її.
Ворона сідає
На руки мої.
А кіт, посміхаючись,
Лапку дає.
Чи все це здається,
Чи так воно є?
(Г. Грайко)

- Запитайте учнів про таке:
  - Про яких тварин згадується у вірші?
  - Це звичайні тварини, чи видумані? Чому ти так думаєш?

2. Обмін інформацією

- Попросіть дітей пригадати, яких тварин вони зустрічали дорогою до школи.
- Крісло автора. Запропонуйте розповісти, чим саме зацікавила вас тваринка, її поведінка.

3. Новини дня

- Оберіть помічника дня і попросіть його подати інформацію за допомогою піктограми або шаблону про дату, назву тижня, погоду, кількість присутніх.

Повідомлення теми.

- Зверніться до дітей:
  - Чи здогадалися ви, яка тема нашого тижня? (Діти висловлюють припущення).
  - Зараз перевіримо ваші припущення. Перед вами віконечка, які мають форму геометричних фігур. Які це фігури? Що ви про них знаєте? (Діти називають геометричні фігури та пригадують їхні особливості).
  - Поселіть у кожне віконце свою букву та прочитайте назву тижня:

Матеріали для дітей. Додаток 1.

Н	И	Р	А	В	Т	С	О	Ц

ЦАРСТВО ТВАРИН

- Розмістіть назву тижня на видному місці (фліпчарт, стіна тощо) для створення тематичної Стіни слів.

II. Групова робота «Мандрівка у царство тварин»

- Зверніться до дітей з повідомленням:
  - Сьогодні ми з вами розпочнемо мандрівку в Царство тварин – найбільше царство на території Живої природи. У цьому Царстві проживають різні народи. З окремими його мешканцями ви знайомі, з іншими – ні. Та усі вони такі ж жителі Землі, як і ми, люди. Якщо ми хочемо з ними подружитися – маємо більше дізнатись про них: хто вони, де живуть, що їдять. Адже про друзів хочеш знати більше!
- Об'єднайте дітей у 4 групи. Кожній роздайте зображення (світлини, малюнки) тварин – представників однієї з груп: «Звірі», «Птахи», «Риби», «Комахи» (за кількістю учнів).

Кожна місцевість має своїх «особливих» представників тваринного світу, відомих дітям. Тому вчитель може обирати малюнки на свій розсуд):

Звірі: киця, кажан, їжак, корова, кит, вовк.

Птахи: лелека, зозуля, сова, голуб, курка, соловей.

Риби: щука, окунь, акула, сом, лящ.

Комахи: комар, бджола, муха, колорадський жук, сонечко, метелик.

- Запропонуйте дітям надрукувати підпис під кожним зображенням «хто це?» та зачитати «своїх» істот. Переконайтесь, що всі тварини правильно названі.
- Попросіть учнів обговорити та порівняти своїх істот в кожній групі за такими запитаннями:
  - Який зовнішній вигляд має?
  - Де живе?
  - Чим харчується?
  - Як пересувається?
  - Народжується чи вилуплюється?
- Запропонуйте записати на карточці одним словом, як називаються їхні тварини.

Вправа «Крісло автора»

Представник з кожної групи розповідає про тварин за пропонованим початком: «Наша група описувала таких істот...» та пропонованим кінцем: «Усіх цих істот можна назвати...(звірі, риби, птахи, комахи)». Усі карточки з надписами «Звірі», «Риби», «Птахи», «Комахи» учитель розташовує на Стіні слів.

III. Прийом «Кола Вена»

- Пригадайте з дітьми ознаки живих природних об'єктів. Запропонуйте учням продовжити речення словами, які відповідають на запитання «що робить?»: «Жива природа – це все те, що...» (наприклад: розвивається, рухається, дихає, розмножується, народжується та вмирає).
- Попросіть дітей пригадати, які особливості цих ознак мають рослини.

Матеріал для вчителя

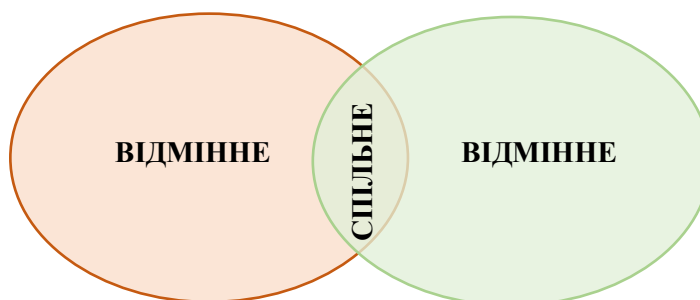
Спільні ознаки

Рослини	Тварини
Проростає	Народжується, вилуплюється
Росте	Росте
Тягнеться до сонця, води	Активно пересувається

- Розмістіть діаграму як опорну таблицю на видному місці стіни, куди б за потребою можна було звернутися.

Кола Вена (Діаграма Вена)

- Попросіть дітей зробити висновок:

Отже, тварини як і рослини – живі організми, які...

Але тварини, на відміну від рослин, не можуть обійтися без їжі, отриманої з навколишнього середовища.

Цікаві факти:

Крокодили наповнюють свої шлунки не лише тваринами, яких спіймали, але і каменями. Саме тому, що в раціон звичайного крокодила входять черепахи, риба, птахи, жирафи, буйволи і навіть леви, крокодилові необхідні в шлунку камені, аби всю цю їжу перетравити. Крім того, камені служать баластом при зануренні під воду.

Взято з сайту «Екологія життя»: <https://goo.gl/TCa556>

Деякі рослини теж можуть «поїдати» тварин, як, наприклад, венерина мухоловка. Така собі «рослина-вбивця», що дуже схожа на крокодила.

Мухоловка заманує комах нектаром, який знаходиться на краях листків. Ближче до центру розміщені чутливі волоски. Якщо їх зачепити, то листок миттєво закривається. Якщо зачепити всього один волосок, то нічого не відбудеться, адже це може бути просто вітер. Але якщо зачепити два волоски з інтервалом 20 секунд, то пастка відразу спрацює. Жертва, намагаючись вилізти, загинає ще волосків, тому пастка змикається щільніше. Венериній мухоловці буде потрібно 10 днів щоб повністю переварити здобич.

Взято з сайту «Тут цікаво»: <https://goo.gl/WdgUkh>

IV. Дидактична гра «Хто де живе?»

- Перегляньте відео «Якими бувають тварини?» (Режим доступу: канал YouTube <https://goo.gl/FLbN9T>). Обговоріть відео.
- Запропонуйте дітям «розселити» тварин – розташувати їх у певній частині задалегідь приготовленої таблиці: «Водне середовище/ наземне середовище».
– Давайте «розселимо» наших тварин у ті місця, де ви їх можете зустріти.

Матеріали для дітей. Додаток 2.

V. Мовні вправи. Робота зі словами таблиці «Водне середовище/ наземне середовище»

- Пограйтеся з дітьми зі словами-назвами тварин, що їх написали діти.
  - Прочитайте слова, які містять один склад, три склади.
  - Прочитайте слова, які починаються голосним звуком.
  - Знайдіть слово, яке закінчується м'яким приголосним звуком.
  - Прочитайте слова, які містять звук «о».
  - Які зі слів однаково починаються.
  - Прочитайте слова, в яких звуків більше, ніж букв. (їжак, шука, лящ).
- Детальніше зупиніться на вимові слів «щука, лящ».
- Запропонуйте вимовити ці слова протяжно. Які звуки чуємо?
- Поясніть, що на письмі ці звуки позначаються буквою «ща». Покажіть букву «ща» і запитайте, на яку букву вона схожа («ша»).
- Ознайомте учнів із написанням букв: Ш, Щ. Запропонуйте написати їх у повітрі пальчиком, носиком, правою та лівою руками по черзі й одночасно; пальчиком на різних поверхнях (на парті, на аркуші, на гладенькій обкладинці зошита, на спині сусіда). Повправляйте дітей у написанні цих літер.

VI. Математичні завдання від вусатих і хвостатих

- Запропонуйте учням розв'язати задачі:
  - У кицьки 10 кошенят. 4 – сірих, а серед решту – порівну рудих та чорних. Скільки чорних кошенят у кицьки?
  - У кімнаті на кожній стіні сидить по 2 комарі. Скільки комарів у кімнаті?
(Матеріал зі збірника «Оце так задачник. 1 клас» М. Беденка).
- Спонукайте дітей скласти свої задачі про тварин та розв'язати їх.
- Попросіть назвати і полічити тваринок у кожній геометричній фігурі.

Матеріали для дітей. Додаток 3.

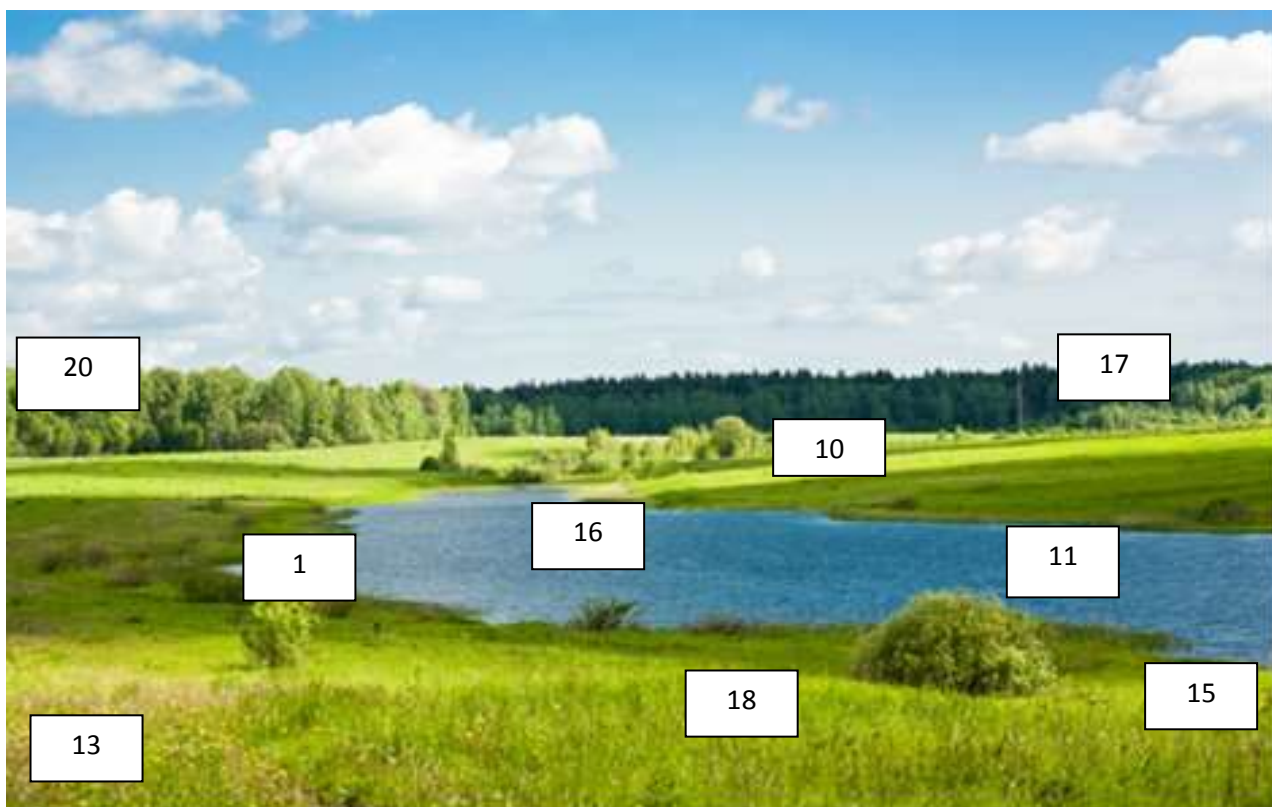

Матеріали для дітей. Додаток 4.

Розв'яжи приклади і посели тварину на малюнку.

		
$12+4$	$20-5$	$16-3$

		
$18+2$	$11+6$	$17-6$
		
$6+4$	$10-9$	$13+5$

VII. Гра «Що переплутав художник?»

- Розгляньте з учнями малюнок і обговоріть, що переплутав художник.
- Запитайте, де живуть тварини, які зображені на малюнку:
  - Де можна побачити цих тварин в нашій країні?
  - Розкажіть, що насправді їдять ці тварини.

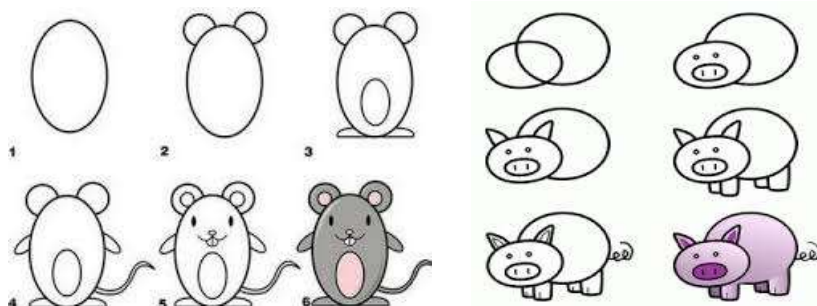

Матеріали для дітей. Додаток 5.

VIII. Малюємо тварин

- Запропонуйте учням намалювати тварин із мультика за шаблоном.

IX. Рефлексія. «Щоденник вражень». «Що я дізнався про тварин?»

- Запропонуйте учням висловити свої думки у письмовій формі про те, що вони дізналися нового про тварин («Щоденник вражень»).

Діти можуть писати будь-яким способом (олівцями, фломастерами, кольоровими ручками та ін.), малювати, створювати піктограми до теми. Час на таку письмову рефлексію – 10-15 хв.

- Дайте завдання учням поспостерігати за домашньою тваринкою (якщо є) або обрати тваринку для спостереження в навколишньому середовищі. Під час спостереження попросіть звернути увагу на: характер, поведінку; уподобання в їжі; звички.

Як живуть свійські і дикі тварини?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч. Привітання. Обмін інформацією. Крісло автора. Новини дня	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 МОВ 1.1-1 2 ГІО 7.2-3
II.	Читання усмішки «Чому кіт вмивається після обіду?» для визначення проблеми дня	Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Намагається виразно вголос читати нескладний текст після попередньої підготовки. Ставить запитання до усного повідомлення й відповідає на запитання Групує об'єкти, дає назву групі	2 МОВ 1.7-2 2 МОВ 2.2-2 2 МОВ 1.3-2 2 ІФО 1.3-6
III.	Гра-перевтілення	Бере на себе роль у рухливих іграх або сюжетно-рольових іграх; використовує специфічні для ролі жести, рухи Малює або добирає ілюстрації до прослуханого художнього тексту (казка, вірш), створює аплікації, ліпить (напр., персонажів казок тощо) Намагається виразно вголос читати нескладний текст після попередньої підготовки	2 МОВ 2.4-1 2 МОВ 2.6-1 2 МОВ 2.2-2
IV.	Вправа «Склади казку з новим героєм»	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Уживає форму кличного відмінка іменника для звертання по імені до іншої особи, уживає ввічливі слова З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 СЗО 4.4-6 2 МОВ 1.8-2 2 МОВ 1.1-1
V.	Обговорення «Які відбуваються зміни у житті тварин навесні?»	Добирає відомості / дані з різних джерел інформації Групує об'єкти, дає назву групі Порівнює свійських і диких тварин Спостерігає життя рослин і тварин у різні пори року Описує рослини і тварин	2 ПРО 4.2-2 2 ІФО 1.3-6 2 ПРО 4.3-7 2 ПРО 3.1-7 2 ПРО 3.1-8
VI.	Обговорення проблемної ситуації «Чи	Використовує інформацію, отриману з відомих мені та запропонованих іншими Уживає відповідну до ситуації спілкування	2 ПРО 2.1-1 2 МОВ 1.7-2

завжди тварини є безпечними для людини?»	(тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Пояснює можливі небезпеки, що можуть очікувати людину в довкіллі	2 СЗО 2.2-2
VII. Завдання від вусатих і хвостатих	Використовує інформацію, отриману з відомих мені та запропонованих іншими Записує слова, вимова і написання яких збігаються Визначає наслух, яке слово довше	2 ПРО 2.1-1 2 МОВ 3.1-4 2 МОВ 4.1-1
VIII. Рухливі ігри	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Бере на себе роль у рухливих іграх або сюжетно-рольових іграх; використовує специфічні для ролі жести, рухи Обговорює сюжетно-рольову гру, у якій брав участь (як відбувалася гра?, чи отримали задоволення від гри? якщо ні, то що цьому перешкодило) Дотримується безпечної поведінки під час виконання фізичних вправ та ігор Застосовує рухливі ігри для розвитку фізичних якостей та під час прогулянок, екскурсій, відпочинку, задовольняючи потребу в руховій та ігровій діяльності	2 СЗО 4.4-6 2 МОВ 2.4-1 2 МОВ 1.1-1 2 ФІО 3.2-1 2 ФІО 1.3-2
IX. Створення колажу «Улюблені тварини»	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку Демонструє іншим результати власної діяльності Працює (вирізує, конструює) з папером; ліпить з пластичних матеріалів Сприймає (слухає, співає, переглядає, малює тощо) твори мистецтва, які подобаються	2 СЗО 4.4-6 2 ТЕО 2.1-1 2 ГІО 7.2-2 2 ТЕО 1.5-1 2 МІО 1.1-6 2 МІО 3.3-1
X. Рефлексія. «Щоденник вражень». «Як живуть свійські та дикі тварини?»	Записує тексти з 3 - 4 коротких речень. Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 МОВ 3.1-1 2 ГІО 7. 2-3

Як живуть свійські і дикі тварини?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

Учні утворюють коло для привітання та гри. Учитель пропонує висловити побажання для усіх від імені тієї тваринки, за якою спостерігали.

Учитель розпочинає першим:

– Я спостерігала за кицею. Вона бажає усім теплої днини.

Далі кожен по чергово називає своє побажання.

2. Обмін інформацією. Крісло автора

Запропонуйте дітям розповісти про особливості тварини, за якою вони проводили спостереження.

3. Новини дня

Помічник вчителя – учень, записує дату, назву тижня, погоду, кількість присутніх.

II. Читання усмішки «Чому кіт вмивається після обіду?» для визначення проблеми дня

Матеріали для дітей. Додаток 6.

Прочитай оповідання, вставляючи замість малюнків відповідні слова.

Чому кіт у-ми-ва-єть-ся після обіду

Зловив го-роб-ця. І хотів ним по-о-бі-да-ти.

От і каже:

— Виховані   перед обідом у-ми-ва-ють-ся.

 об-ли-шив і почав умиватися.

А тим часом утік.

Сів на дерево і став драж-ни-ти .

З того часу завжди вмивається після обіду.

- Запитайте дітей:
  - Чому цю розповідь назвали усмішкою?
  - Що в цій усмішці може бути правдивим, а що ні?

- Які тварини згадуються в усмішці? Що між ними спільного, та чим вони відрізняються?
- Підведіть учнів до розрізнення понять «Дикі-свійські тварини».
- Розмістіть на тематичній Стіні слів карточки з написами: «Свійські тварини», «Дикі тварини» та попросіть помічника вчителя повідомити тему дня:

ЯК ЖИВУТЬ СВІЙСЬКІ І ДИКІ ТВАРИНИ

III. Гра-перевтілення

- Запитайте в учнів:
  - Якби ти був тваринкою, то ким ти був (була)? Назвіть себе. Опишіть себе.
  - Запропонуйте прочитати казку (Джерело: <https://goo.gl/FDSTNX>).
- Попросіть придумати продовження казки.

Матеріали для дітей. Додаток 7.

Жив-був маленький слон. Він був дуже маленький, як мурашка або сонечко. Усі сміялися над маленьким слоном, тому що він усіх боявся. Пролітає над ним птах – маленький слон ховається під лист. Пробігає сім'я їжаків, тупаючи ногами, – маленький слон забирається в квітку і ховається. Але одного разу, сидячи в тюльпані, слон побачив фею. Він розповів їй, що хоче стати великим, як справжній слон. Тоді фея затрепетала чарівними крилами, і слон почав ...

- Запропонуйте пофантазувати й намалювати таку тварину, якої немає в природі. Спробуйте в малих групах вигадати назву таким тваринам.

IV. Вправа «Склади казку з новим героєм»

- Об'єднайте дітей у групи. Попросіть пригадати казки про тварин та назвати їх. Учитель записує на дошці усі названі казки. Наприклад: «Колосок», «Пан Коцький», «Рукавичка», «Колобок», «Червона Шапочка», «Бременські музики» тощо. Об'єднайте учнів у групи за кількістю названих казок. Запропонуйте виконати такі завдання:
  - Пригадати сюжет казки.
  - Надрукувати на окремих картках назви тварин-персонажів вашої казки.

- «Передати» одного зі своїх персонажів в іншу групу. Зверніться до дітей так: «У вашу казку завітав чужий герой. Пофантазуйте, як розвиватимуться події казки, якщо в ній з'явиться цей герой».

- Вправа «Крісло автора». Діти презентують створену казку іншим.

V. Обговорення «Які відбуваються зміни в житті тварин навесні?»

- Перегляд відео «Хто що їсть?» (режим доступу: канал YouTube <https://goo.gl/6GwS9n>). Обговорення відео.

Згадайте, як у вірші А. Бортняка «Нагодую тварин» дівчинка нагодувала своїх тварин. Пам'ятаєте, ми говорили, що одні тварини їдять м'ясо. Як ми їх називаємо? (*м'ясоїдні*) А як зветься тварини, які харчуються рослинами? (*травоїдні*) Та більшість тварин споживають і тваринну, і рослинну їжу. І навіть вовку потрібні вітаміни, які є в ягодах, рослинках. Як ми називаємо таких тварин? (*всеїдні*).

- Запитайте, чи зможуть діти нагодувати тварин, щоб вони були ситими?

Матеріали для дітей. Додаток 8.

- Проведіть бесіду:
  - Як ви думаєте, які це тварини – дикі чи свійські? Доведіть свою думку.
  - Подумайте і скажіть, чи змінилась їжа в цих тварин навесні? (майже ні).

- Чому так? (Підведіть дітей до висновку: свійських тварин годують люди. Тому в тварин завжди достатньо їжі).
- А чи завжди вистачає їжі в диких тварин? Згадайте, у яку пору року дикі тварини мають найбільше їжі? (восени).
- А коли, на вашу думку, тваринам найважче?
- Розкажіть дітям, що на зиму тварини запасуються їжею, крім того, їм допомагають люди. Найважче тваринам навесні: осінні запаси закінчились, за зиму організм виснажився, а поживи – обмаль.
- Можна провести бесіду і за ілюстраціями книжки «Рік у лісі» Емілії Дзюбак.

VI. Обговорення проблемної ситуації «Чи завжди тварини безпечні для людини?»

- Запропонуйте дітям обговорити ситуації, в яких тварини можуть нести небезпеку людині.

Матеріал для вчителя

Спілкування з тваринами – заняття приємне, цікаве, необхідне, але може нести певні загрози. Тому потрібно знати основні правила спілкування з деякими тваринами.

Ті, в кого є своя тваринка, добре знають, що їй подобається, а що ні. Хочеш поспілкуватися з чужим собакою, котиком чи іншою тваринкою? Спитай дозволу в господаря, поцікався, як варто поводитися з його улюбленцем.

Не можна чіпати тварину без господаря, бо невідомо, як вона відреагує. Особливо слід бути обережними з незнайомими бездомними тваринами – вони можуть виявитися агресивними або хворими. Найкраща допомога для них – харч, який можна покласти на віддалі.

Найбільш непередбачувані тваринки-мами. Вони хвилюються, коли хтось підходить близько до їхніх діток, бере їх на руки. Якщо ви не зважите на її тривожність, мама може навіть вкусити, захищаючи свою малечу. У такій ситуації агресивними стають не лише собаки, а й лагідні киці, кролики, хом'ячки, шиншили, ручні пацючки... Ранки від їхніх укусів часто нагноюються через те, що на зубах тварин багато мікробів, тож загоюються вони досить довго.

Режим доступу: <https://jmil.com.ua/2016-4/security>.

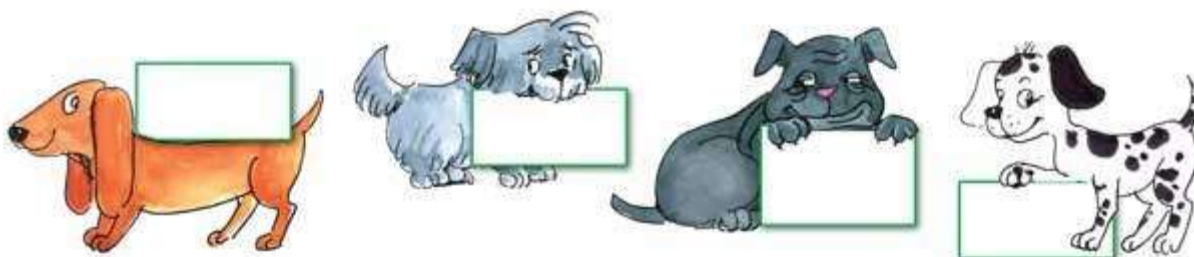
Пам'ятаючи про небезпеки, все одно будь милосердним і допомагай бездомним тваринам. Підгодовуй їх, допомагай знайти прихисток, особливо в холодну пору.

VII. Завдання від вусатих і хвостатих

- Запишіть на табличці кожного песика його кличку, виходячи з того, що Джим – не перший і не останній, Джем – не сірий, Джек стоїть між сірим і плямистим песиками, а Джин – після чорного.

Матеріали для дітей. Додаток 9.

2. Сліди яких тварин зображено на малюнку? З'єднай тварину з її слідом.

Матеріали для дітей. Додаток 10.

На дошці записано назви птахів, у яких пропущено букви, що позначають на письмі голосні звуки. Дітям потрібно відновити слова і записати їх. Визначте, яке слово довше за інші?

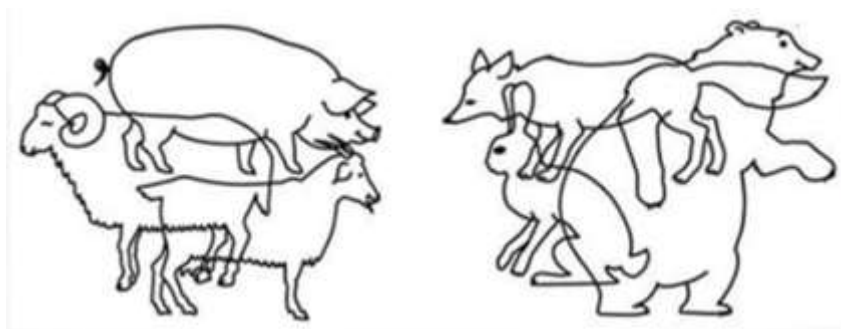
ЛСТВК –
СЛВЙ –
ЖРВЛ –
ШПК –
СРК –
ВРН –
ГРБЦ –
СНЦ –
ПВН –
НДК –
КЧК –
ГСК –

(Ластівка, журавель, соловей, шпак; сорока, ворона, горобець, синиця; півень, індик, качка, гуска.)

Обведи пальчиком тварин, яких бачиш. Що це за тварини? Полічи, скільки домашніх тварин? Скільки диких тварин?

Матеріали для дітей. Додаток 11.

VIII. Рухливі ігри

«Хто і як рухається»

Учитель показує учням малюнки тварин, птахів, комах. Учні рухаються, стрибають, показуючи, як пересуваються звірі, птахи, комахи. Можна жестами і рухами передавати поведінку якої-небудь тварини, щоб учасники гри відгадали, кого саме показують діти.

«Журавлі і жаби»

Діти діляться на дві групи. Одні – «журавлі», стоять то на одній, то на другій нозі. Інші – «жаби», стрибають. І, звичайно, голосно квакають. За сигналом, стрибаючи на

одній нозі, «журавлі» починають ловити «жаб», які втікають у болото (куток кімнати), де можуть врятуватися. За якийсь час діти міняються ролями, і гра продовжується.

Кіт і миші

Учні утворюють спільне коло. Один із гравців зображує kota, а інший мишу. «Миша» втікає від «кота», «кіт» її доганяє. Учні, які стоять у колі, вільно пропускають «мишу» під з'єднаними руками і заважають пробігати «котові». Коли «кіт» спіймає «мишу» або не може її спіймати, призначають другу пару.

Для того, щоб «кіт» швидше спіймав «мишу», у колі роблять кілька воріт, через які «кіт» може вільно вбігати і вибігати з кола. «Кіт» не має права переступати чи перестрибувати через руки гравців. Гравці, що стоять у колі, не повинні роз'єднувати руки.

Совонька

За сигналом «День наступає, все оживає» учні бігають по майданчику. За сигналом: «Ніч наступає, все завмирає» гравці зупиняються в такому положенні, в якому їх застав цей сигнал. «Совонька» влітає з гнізда на полювання і стежить за гравцями. Якщо хтось ворухнеться, вона забирає його до себе в гніздо. Коли «совонька» виходить на майданчик, гравцям ворухитись не дозволяється. За спиною «совоньки» учні можуть змінювати позу, робити різні рухи, але так, щоб «совонька» цього не помічала. Спіймані гравці не беруть участі у грі до призначення нової «совоньки».

ІХ. Створення колажу «Улюблені тварини»

- Об'єднайте дітей у групи. Запропонуйте дітям створити аплікацію тваринки, яку вони оберуть за власним бажанням. Свою створену аплікацію попросіть розмістити на тематичній Стіні слів, «поселяючи» свою тварину в частину під написом: СВІЙСЬКІ чи ДИКІ. Попросіть пояснити дитині свій вибір місця.

Під час виконання роботи можна увімкнути для слухання музичні твори Каміля Сен-Санса «Карнавал тварин» (режим доступу: канал YouTube <https://goo.gl/sKkvbE>) або «Акваріум» (режим доступу: канал YouTube <https://goo.gl/ikuT4E>)

Х. Рефлексія. «Щоденник вражень». «Мій домашній улюбленець/ Яку тваринку я хотів би / хотіла б мати»

- Запропонуйте учням висловити свої думки у письмовій формі про домашніх улюбленців («Щоденник вражень»).
Діти можуть писати будь-яким способом (олівцями, фломастерами, кольоровими ручками та ін.), малювати, створювати піктограми до теми. Час на таку письмову рефлексію – 10-15 хв.
- Дайте учням домашнє завдання. Попросіть запитати батьків, інших дорослих, друзів; пошукати в інших джерелах відповідь на таке запитання: «Як ми можемо допомогти тваринам?»

Чому треба берегти тварин?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч. Привітання. Обмін інформацією. Новини дня	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1-1
		Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 ГІО 7.2-3
II.	Вправа “Займи позицію”	Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)	2 МОВ 1.7-2
		Ставить запитання до усного повідомлення й відповідає на запитання	2 МОВ 1.3-2
		Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 ГІО 7.2-3
III.	Вправа «Читання з передбаченням»	Намагається виразно вголос читати нескладний текст після попередньої підготовки	2 МОВ 2.2-2
		Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)	2 МОВ 1.7-2
		Об’єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри	2 СЗО 4.4-6
IV.	Мовні вправи	Відображає відповіді на запитання за допомогою спеціальних знаків і символів	2 ІФО 1.2-1
		Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось) з метою відповіді на запропоновані запитання	2 МОВ 1.1-2
		Розпізнає, називає і записує відому малу і велику букву «Г»	2 МОВ 3.1-1
V.	Бесіда «Як поводитися в довкіллі навесні?»	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1-1
		Добирає відомості / дані з різних джерел інформації	2 ПРО 4.2-2
		Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)	2 МОВ 1.7-2
VI.	Обговорення віршів. Бесіда «Чому треба берегти тварин?»	Записує тексти з 3 - 4 коротких речень.	2 МОВ 3.1-4
		Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось) з метою відповіді на запропоновані запитання	2 МОВ 1.1-2
VII.	Рефлексія	Ставить запитання до усного повідомлення й відповідає на запитання	2 МОВ 1.3-2
		Використовує інформацію, отриману з відомих мені та запропонованих іншими	2 ПРО 2.1-1
		Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 ГІО 7.2-3

Чому треба берегти тварин?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

Учні утворюють коло для привітання. Привітайтеся з учнями.

Попросіть дітей виконати певну дію, говорячи фразу: «Я люблю... (стрибати, рухати вухами, тертися спинками, повзати, барабанити ручками, вигинатися тощо), як (зайчик, ведмедик, їжачок, котик, змія тощо)». Усі учасники кола повторюють вправи.

Учитель розпочинає першим:

– Я люблю ховати голову в пісок, як страус (нахиляє голову донизу).

2. Обмін інформацією

«Крісло автора»

Учитель просить згадати домашнє завдання та пропонує виступити з повідомленням за темою «Чим ми можемо допомогти тваринам?».

Зробіть висновки: щоб подружитись з тваринами, недостатньо лише про них більше дізнатися, а й уміти їм допомогти, коли це потрібно. Адже справжні друзі допомагають один одному.

3. Новини дня

Помічник вчителя – учень, записує дату, назву тижня, погоду, кількість присутніх.

II. Вправа “Займи позицію”

- Перед заняттям розмістіть у різних кутах класної кімнати написи “Згоден”, “Не згоден”, “Не можу визначитись”.
- Запропонуйте дітям поміркувати над запитанням: “Чи можна прожити без тварин?”. Тих учнів, які вважають, що можна прожити, попросіть перейти в кут із написом “Згоден”. Хто думає, що не можна, – у кут із написом “Не згоден”. Хто ж не визначився з думкою, займе кут “Не можу визначитись”.
- У новостворених групах учасники-«одномумці» обговорюють свою позицію та добирають аргументи на її підтримку. На це та на підготовку до її оприлюднення даємо лише кілька хвилин. Кожна група обирає спікера, який презентує позицію групи перед усіма учасниками. Інші члени групи також можуть висловлюватися.
- Вислухавши різні погляди, запитайте, чи не змінив хтось із учасників своєї думки, чи не бажає перейти до іншого плакату? Якщо такі учні є, варто попросити їх обґрунтувати причини свого переходу.

III. Вправа «Читання з передбаченням». Дискусія «Чи бувають шкідливі тварини?»

- Запропонуйте дітям прочитати заголовок казки «Як коти підвищують надої молока?»
- Попросіть поміркувати та висловити своє припущення.

ЯК КОТИ ПІДВИЩУЮТЬ НАДОЇ МОЛОКА?

Якось селяни запитали у відомого науковця Чарльза Дарвіна, як збільшити надої корів. Дарвін жартівливо порадив їм придбати котів. І пояснив: «Корови дають вдосталь молока, коли їдять багато конюшини. А щоб вродила конюшина, має утворитись насіння. Квіти конюшини запилюють лише джмелі. Та гнізда джмелів розорюють миші, яких розвелось надто багато. От якраз коти і можуть повиловлювати мишей!»

- Чи справдилось ваше передбачення? Як коти можуть вплинути на надої молока?
- Підведіть до висновку про важливість харчового ланцюжка. Попросіть дітей у малих групах змодельювати харчовий ланцюг. Роздайте їм картки-світлини та попросіть взятись за руки й утворити послідовність харчового ланцюжка.

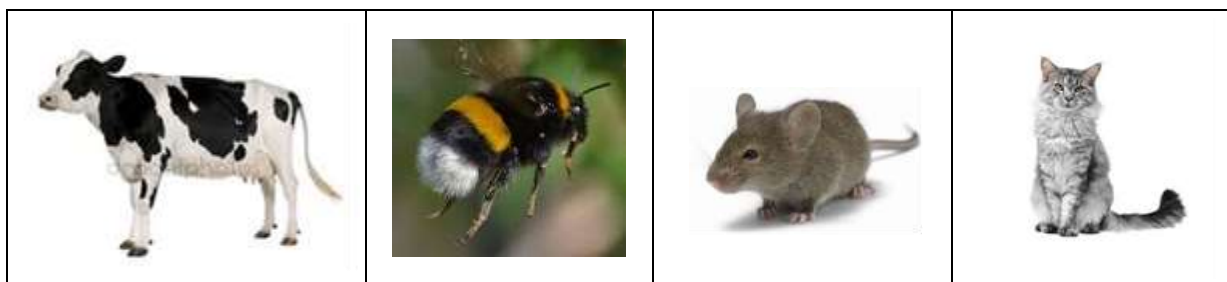
Джміль – корова – кіт – миша.

Дощовий черв'як – миша – кіт – їжак – лисиця – вовк.

- Попросіть дітей скласти за поясненням Дарвіна ланцюжок живлення, використовуючи малюнки.

Матеріали для дітей. Додаток 12.

- Підведіть дітей до висновку, що кожна жива істота важлива для природи, а про корисність чи шкідливість когось окремого ми можемо говорити лише в конкретних ситуаціях.

Життєві задачі на побудову “харчових ланцюжків”

- Об'єднайте учнів у три групи. Кожній групі роздайте картку з описаною життєвою задачею на побудову “харчового ланцюжка”. Попросіть прочитати задачу, пояснити послідовність ланок ланцюжка та розв'язати завдання за допомогою створених піктограм (дайте дітям).

У “харчовому ланцюжку” є конюшина, луговий коник, зелена жабка, вуж, сокіл. Розташуйте живі організми у послідовний ланцюжок, якщо відомо, що першою знаходиться рослина, а останньою – пташка. Зелена жабка стоїть між коником та вужем. Відтворіть “харчовий ланцюжок” за допомогою карток з піктограмами. Поясніть послідовність.

У “харчовому ланцюжку” є комар, жаба, вуж, їжак, пугач. Розташуйте живі організми у послідовний ланцюжок, якщо відомо, що його завершує пташка. Перед нею – не жаба і не вуж. Комар стоїть перед жабою і він – перший. Відтворіть “харчовий ланцюжок” за допомогою карток з піктограмами. Поясніть послідовність.

У “харчовому ланцюжку” є яблуко, черв’як, синиця, шуліка. Розташуйте живі організми у послідовний ланцюжок. Першим у ланцюжкові стоїть фрукт. Черв’як – між яблуком та синицею. Дві пташки розташовані поруч. Відтворіть “харчовий ланцюжок” за допомогою карток з піктограмами. Поясніть послідовність.

IV. Мовні вправи

- Запитайте дітей, про яких птахів згадувалось у задачах (сокіл, пугач, синиця, шуліка), а яких пташок вони ще знають. Серед названих птахів зосередьте увагу дітей на гаві. Запропонуйте послухати вірша Грицька Бойка “Гава”.

Гава

Кіт облизується ласо:
Гава в дзьобі держить м’ясо.
Ось поклала біля себе,
А коту того і треба.
Подивилась гава вбік –
Кіт за м’ясо та й утік.
А малятам смішно стало:
Гава гаву упіймала!
(Г. Бойко)

- Запитайте дітей:
  - Що розмішило дітей у цій ситуації?
  - Як ви розумієте вислів «Гава гаву упіймала»?
- Поясніть учням, коли слово “гава” вживається у переносному значенні.
- Запитайте дітей, яким звуком починається це слово. Потренуйте учнів у написанні букв “Г, г”.
- Разом із дітьми потренуйтеся розказувати скоромовку. Запропонуйте вивчити її напам’ять.

Скоромовка

Гедзик гвалт гукає гаву,
Кличе гаву на галяву.
Гава виглянула з ганку,
Гука гедзя на гулянку.
(Леся Вознюк)

V. Бесіда «Як поводитися в довкіллі навесні?»

- Зверніться до дітей із такими словами:

Сподіваюсь, за цей тиждень ми з вами зробили багато кроків для того, щоб подружитися з тваринами. Під час прогулянки з батьками в парк чи ліс, до річки чи поля, згадайте, що все, що нас оточує і дає задоволення та приносить радість, - це також домівка для різноманітних істот і наше спільне багатство, яке треба зберігати неушкодженим. Розкажіть батькам правила дійного співжиття з тваринами – подружіть батьків зі своїми друзями-тваринами!

- Запропонуйте учням скласти правила поведінки в довкіллі навесні, спираючись на малюнки.

Матеріали для дітей. Додаток 13.

VI. Обговорення віршів. Бесіда «Чому треба берегти тварин?»

- Попросіть учнів послухати вірші. Запитайте, чи сподобалися твори, чому? Чому А. Костецький назвав метелика квіткою неба?
- Підведіть дітей до думки, чому важливо берегти природу.

Не хочу

Метелика ловити я не хочу:
він — квітка неба,
хай живе собі!
Хай крильцями барвистими тріпоче,
щоб радісно було мені й тобі!
І квітку лісову не стану рвати,
її додому я не понесу,
бо вдома їй джмеля не погойдати
і не попити ранками росу!
І ні стеблинку, гілку чи травинку
я не ображу:
це — страшенний гріх!
Бо в кожній з них
живе тремка живинка,
що світиться довірою до всіх...
(А. Костецький)

Мисливцям

Не люблю я вас, мисливці,
більше ніж вовків.
Ви стріляєте з рушниці
у пташиний спів.
Утікає звір без тями.
Постріл доганя.
Плаче другий день без мами
бідне зайченя.
Видно змалку не читає
вам ніхто казок,
і, мабуть, у вас немає
рідних діточок.
Знаю літер вже немало.
В Київ напишу,
щоби вас повиганяли
з лісу, попрошу.
Хай по нашій Україні
видадуть указ,
щоб рушниці всі віднині
Забирати в вас!
(А. Бортняк)

VII. Рефлексія

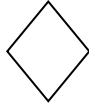

- Запропонуйте учням створити колаж «Чому треба берегти тварин?».

Спочатку діти створюють колаж у малих групах (за допомогою малюнків, схем, аплікацій, вирізаних журнальних фотографій і текстів), а потім діти об'єднують свої колажі в одне велике панно.

Матеріали для дітей

Хто такі тварини?

Додаток 1

								
Н	И	Р	А	В	Т	С	О	Ц

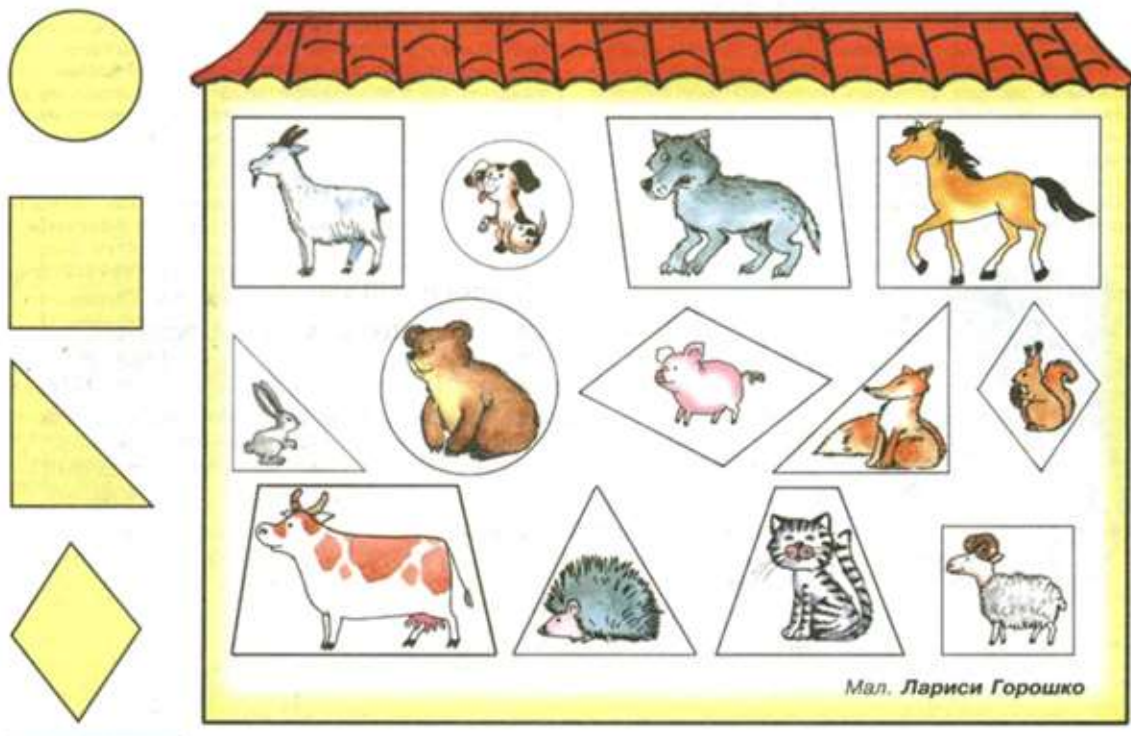
Хто такі тварини?

Додаток 2

Хто такі тварини?

Додаток 3

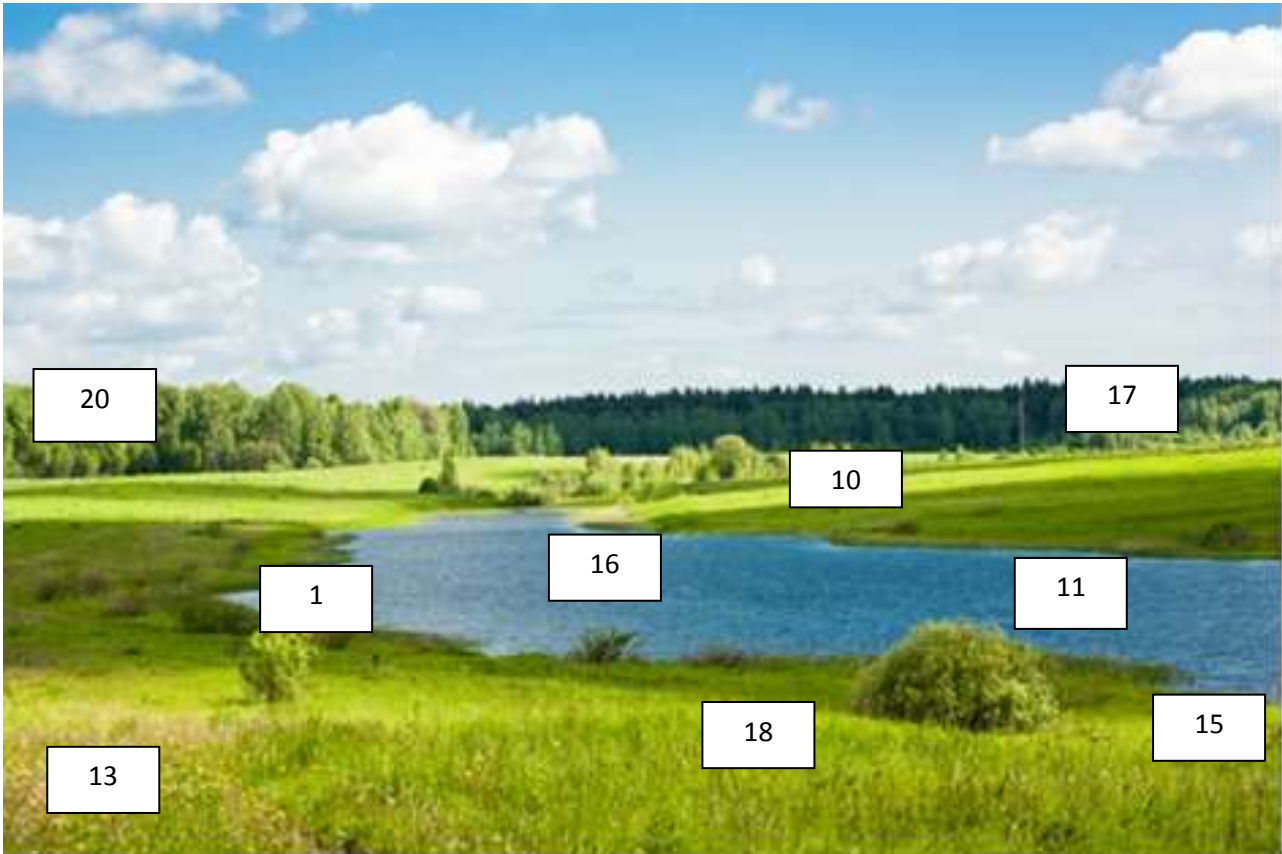

Хто такі тварини?

Додаток 4

38

Хто такі тварини?

Додаток 4 (продовження)

		
$12+4$	$20-5$	$16-3$
		
$18+2$	$11+6$	$17-6$
		
$6+4$	$10-9$	$13+5$

Хто такі тварини?

Додаток 5

Як живуть свійські і дикі тварини?

Додаток 6

 Прочитай оповідання, вставляючи замість малюнків відповідні слова.

Чому кіт у-ми-ва-єть-ся після обіду

Зловив го-роб-ця. І хотів ним по-о-бі-да-ти.

От і каже:

— Виховані   перед обідом у-ми-ва-ють-ся.

 об-ли-шив і почав умиватися.

А тим часом утік.

Сів на дерево і став драз-ни-ти .

З того часу завжди вмивається після обіду.

Як живуть свійські і дикі тварини?

Додаток 7

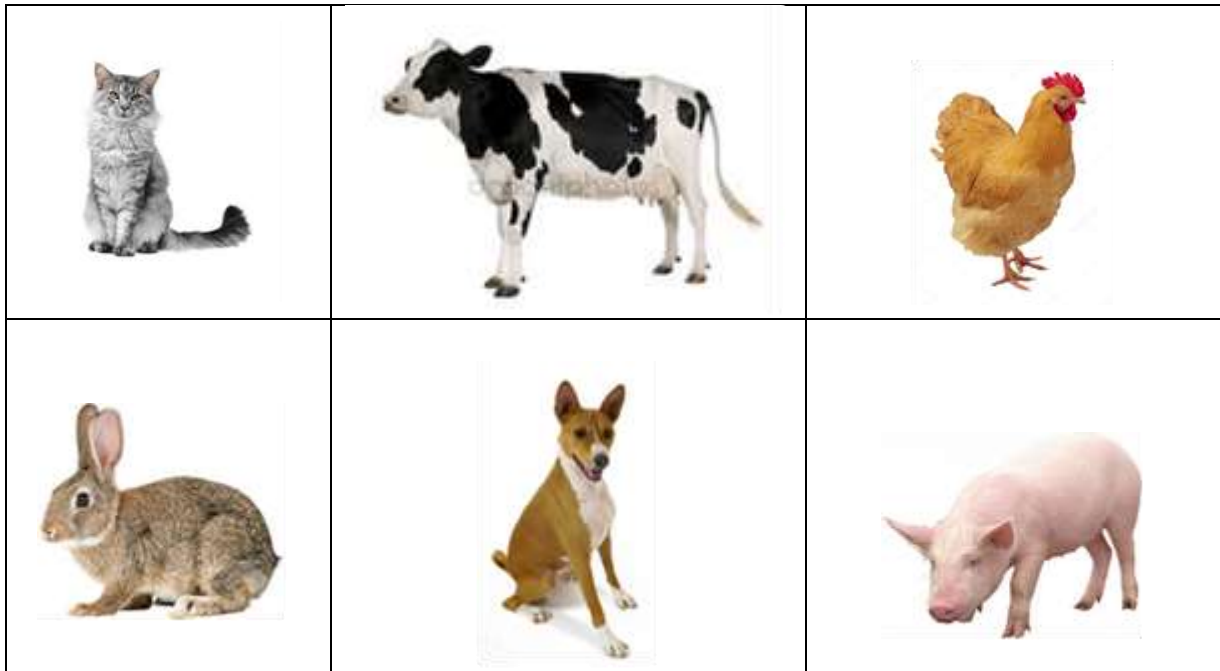
42

Жив-був маленький слон. Він був дуже маленький, як мурашка або сонечко. Всі сміялися над маленьким слоном, тому що він всіх боявся. Пролітає над ним птах – маленький слон ховається під лист. Пробігає сім'я їжаків, тупаючи ногами, – маленький слон забирається в квітку і ховається. Але одного разу, сидячи в тюльпані, слон помітив красиву фею. Він розповів їй, що хоче стати великим, як справжній слон.

Тоді фея затрепетала чарівними крилами, і слон почав ...

Як живуть свійські і дикі тварини?

Додаток 8

Як живуть свійські і дикі тварини?

Додаток 9

Запишіть на табличці у кожного песика його кличку, виходячи з того, що Джим – не перший і не останній, Джем – не сірий, Джек стоїть між сірим і плямистим песиками, а Джин – після чорного.

Як живуть свійські і дикі тварини?

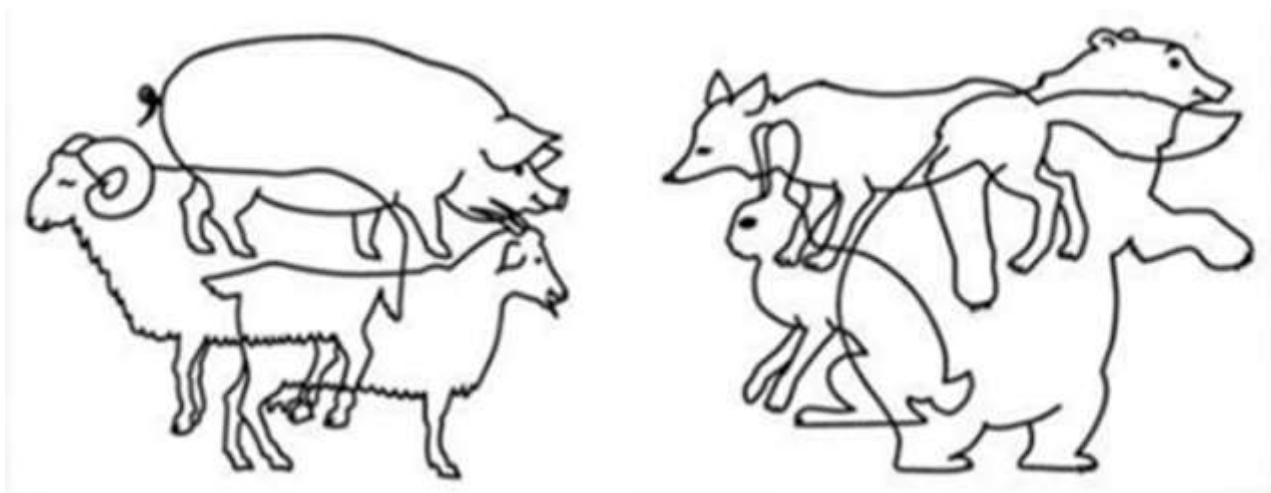
Додаток 10

Як живуть свійські і дикі тварини?

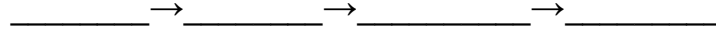
Додаток 11

46

Чому треба берегти тварин?

Додаток 12

Чому треба берегти тварин?

Додаток 13

